

ONDARE INDUSTRIALEKO HIRIAK, HIRI- ERALDAKETARAKO DUTEN ERRONKA HANDIAREN AURREAN

Posted on 18/04/2024 by Naider

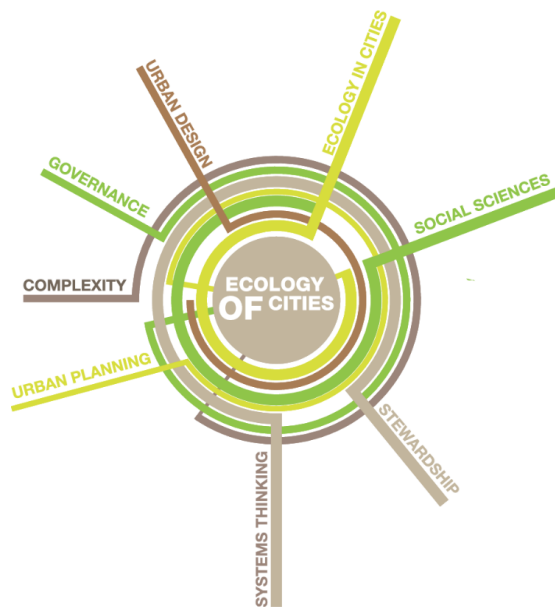
Hiriak, kontzeptu gisa zein adierazpen fisikoan, azken aldiko eraldaketa-erronka handienetako bati egin behar dio aurre. Iragan hamarkadetako esperientziak funtzionatu duenaren hamaika adibide utzi dizkigu, baina, batez ere, **industriaren gorakadaren** eta horrek sortu zituen beharren ondorioz eraiki eta hedatu ziren **hirien ereduan huts egin duenarena**. Iraultza horrek ardatz gehienetan ekarri zuen azelerazioak baldintzatuta (produkzioaren hazkunde esponentziala, ekonomiaren hazkundera, biztanleriaren hazkundera, eta, azken finean, bizi-erritmoaren azelerazioa), hiriak paradigma horrekin berarekin hazi ziren: ikuspegi lineala duen ekoizpen- eta kontsumo-eredu bat, baliabide finituen ustiapenean oinarritua eta erregai fosilen mende dagoena, bizkortua eta segmentatua, **ingurunea** hainbat zerbitzu eta **baliabide hornitzaile mugagabe gisa** ulertu duena, haien arteko konexio mota oro alboratuz.

Horren ondorioz, ingurune naturalak eta sozioekonomikoak berak jasan ditu eredu horren ondorioak, egungo **larrialdi klimatikoa**, besteak beste, ekoizpen-sistema global horrek tokiko mailan duen **eraginaren adibide** nagusi gisa hartuta. Egoera horren ondorioz, **formula berriak bilatu dira espazio horiek eraldatzeko**, ulertzeko, konfiguratzeko eta bizitzeko, hiri-ingurunean elkarrekin bizi diren elementu guztien arteko **oreka berrezarri** ahal izateko. Gizarte-, ekonomia- eta ingurumen-sistema lerrokatuak eta elkarri lotuak, bat bezala ulertuak.

Bilbo baino urrutiagorik ez. Industria-hiri horrek gorakada oso handia izan zuen joan den mendean, eta **ekosistema** nagusien degradazioak (itsasadarra, adibidez) urte batzuk geroago sortuko zituen inpaktu kaltegarriari **bizkarra eman** hazi zen, ikuspegi utilitario eta merkantil batetik begiratuta soilik. Inpaktu horiek nabariak dira gaur egun, nahiz eta hiribildua eraldatzeko eta berronertzeko ahaleginak egin, eta 30 urte lehenago ezagutu zuen pertsona orok oraindik ere gogor gogoratzen ditu kaleak.

Erronka horren aurrean, **ezinbestekoa** da ingurunean elkarreragiten duten elementu guztiak **integratzen eta elkarrekin lotzen dituen ikuspegi ekologikoa** izatea. Ikuspegi hori eskala globalean (planeta), hiri-mailan (hiria) edo maila txikiagoan (auzoa) dimentsionatu daiteke, baita gure gorputzetan aplikatu ere, sistema osasuntsua eta osasungarria bermatzeko oreka behar duten organo-, barne- eta kanpo-faktoreen ekosistema gisa. Azken finean, gure ekosistemen osasunaz ari gara, haien dimentsioa eta testuingurua edozein dela ere.

Eta zergatik ekologia? Bere azterketaren oinarria ekosistemak direlako. **Hiriak ekosistema urbanoak dira**, eta bertan gizakiek osatzen dute beren osagai nagusia, gizakiak sortutako sistemarik konplexuenak izanik. Eraldaketari modu holistikoa ekin nahi bazaio, eredu berrian eragiten duten elementu eta faktore guztiak sartzera behartuta gaude, sistema konplexua eta askotarikoa baita.

1. irudia. Hiri Ekologiaren diziplina anitzeko naturaren diagrama
Iturria: McPhearson et al, 2016

Hiri-ekologia paradigma gisa hartuta, haren forma operatiboa **hirigintza ekosistemikoa** da.

Hirigintza gaur egungo erronkei aurre egiteko hiriak sortzeko eta eraldatzeko praktika eta tresnatzat hartzen badugu, hirigintza ekosistemikoak haren oinarriak birformulatzera garamatza, **fokua zabaltzeko**, sistema guztien **interkonexioak berreskuratzeko** eta, horrela, oinordetzan hartutako hiri-sistemen egungo ziurgabetasunen **aurrean aurrea hartzeko eta erresilientziarako dugun gaitasuna handitzeko**. Ikuspegi horrek ingurunea (hurbilena eta hiriak eskatzen dituen jarduera eta fluxuen euskarri eta euskarri dena) kontuan hartuta egitera behartzen du, alderdi guztietatik: soziala, ingurumenekoa, ekonomikoa eta kulturala. Testuinguru horretan inplikaturako aldagaien arteko oreka lortzea eta horri eustea izango da irtenbidea.

Kontzeptu horiek lurrera ekartzen saiatzen diren formula zehatzagoak dira **naturan oinarritutako irtenbideak**, hiriaren eraldaketa- eta egokitzapen-jarduera zehatz edo integralak diren aldetik, eta **ekonomia zirkularra** hirien eta inguruaren metabolismoko udalaz gaindiko estrategia den aldetik, eta, aldi berean, katearen maila guztietan aplikatu daiteke.

Horrelako irtenbideak eta pentsamenduak hartzea hirigintza-plangintzan toki-erakundeetatik eta enpresen eta herritarren eremu pribatura eramatea da gizarte moderno gisa dugun agindua. Gizarte horrek naturarekiko antzinako lotura berreskuratu behar du, eta egungo jakituria eta ezagutza horri aurre egin behar dio gure industria-ondarearen prezioan.

2. iturria. Hiri-metabolismo sozialaren estrategia
Iturria: Evolution Eco Engine

